

Please return.

Outreach

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume III, Number 12
April, 1981

Gospel, 13th century; Christ appearing to the Apostles. (Washington, Freer Gallery of Art).

Աւետարան, ԺԳ. դար, Քրիստոս կը յայտնուի իր աշակերտներուն, Ֆրիթ Կալըրի, թիւ 32-18 էջ 535:

Զ Ա Տ Ի Կ

*Գրեց Արտակ Արք. Մանուկեան

Չատիկ բարձր ցարդ ճշգրիտ ձեւով բացատրուած եւ ստուգաբանուած չէ: Բազմաթիւ բացատրութիւններ են տրուած: Ոմանք բացատրում են որպէս գենեթիկ կամ գենեալ գառնուկ: Ոմանք նմանութիւն են գրտնում երբայցեցիների Պասեքի հետ: Պասեք նշանակում է եզֆ: Հրեաների ամէնից աւելի մեծ ու յարգուած տօներէից էր Պասեքը եւ խորհրդանշում էր Եփրատիցի գէպի Աւետեաց երկիր ելքը:

Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան մէջ, Հին Կտակարանում գործածուող Պասեքը թարգմանիչ վարդապետները թարգմանել են Չատիկ, գատնու բառից, որ նշանակում է բաժանուել, որոշուել, նոյնիմաստ է նաեւ ելք բառի հետ:

Չատիկ բառի համար յայտնի հայկաբան Մալխասեանը տալիս է հետեւեալ բացատրութիւնը. «Չատիկ, հրէական տօն՝ ի յիշատակ նրանց Եփրատացոց ծառայութիւնից դուրս գալուն եւ Կարմիր ծովն անցնելուն. պասեք (անցարան): Չատիկ: Գառն, որ մորթում են Չատիկին, նմանութեամբ այն գառներին, որ Հրեաները Եփրատիցի դուրս գալու գիշերը մորթեցին ու կերան, գատնական գառը: Չատիկ — քրիստոնէական տօն, ի յիշատակ Քրիստոսի Յարութեան, որ ըստ աւետարանի աւանդութեան՝ տեղի ունեցած հրէական Չատիկին եւ փոխարինեց այդ հին Չատիկը: Չատիկ — ընդհանրապէս՝ տօն, ուրախութիւն»:

Թորգոմ պատրիարք իր «Սուրբք եւ Տօնք» գրքում Չատիկ բառի համար տալիս է հետեւեալ բացատրութիւնը. «Հիներէն ոմանք անոր մէջ կը տեսնեն ագատութիւն բառին արմատը եւ կը մեկնեն «ագատիլ շարչարանքներէ»՝ այլք՝ գատ ուրիշ բառին արմատը, եւ կը համեմատեն հրէական պատգային հետ, իբր գատում կամ անցք (ընդ Կարմիր ծովն): Նորերէն ոմանք, ընդունելով այս վերջին իմաստը, անոր մէջ կը տեսնեն ակնարկութիւն գիշերահատարին նուիրուած տօնի մը, որ եղանակներու զատուելու ժամանակին կը պատահէր: Ուրիշներ պարտակերէն ծագում կը տեսնեն անոր մէջ, եւ կը հասկնան գոհել եւ զենուլ: Ալիշան կը մերձեցնէ գայն Վրաց Չաղին, Եփրատացոց Սաղի, Հնդկաց Սաթի աստուածներուն անուան եւ կը յիշէ նաեւ Չատիկ, «գԱստուածն արգարութեան յԱրեւելս»: Որոշ է, թէ հայերէնի մէջ անիկա նոյնացած է գոհի կամ զենուլի գաղափարին հետ: Յամենայն դէպս, սա պէտք է եղած ըլլայ անու-

նին՝ յետագային բողոքովին մոռցուած հին հայկ. դիցաբանութեան տօնի մը, որ հաւանաբար տեղի կ'ունենար գարնանակազմին, ինչպէս ցարդ կը կատարուի Եփրատացոց մէջ՝ ճիշդ Չատիկ երկրորդ օրը (Շամ էլ Նէսիմ), եւ ուր կը զենուին առաջին անգամ նորածին գառնուկները»:

Վերոյիշեալ բացատրութիւններից ամէնից աւելի հաւանականը թուում է Չատիկ բառի տօն եւ ուրախութիւն նշանակութիւնը: Հետաքրքրական է նաեւ, որ ժողովուրդը մինչեւ իսկ Ս. Մննդեան տօնը երբեմն կոչում է Չատիկ, Փոքր Չատիկ բացատրութիւնը:

Հետաքրքրական է նաեւ, որ ճիշդ Չատիկան շրջանին երեւացող միջատը կոչուում է Չատիկ ճիճու, Չատիկի բողոք, կամ Մարիամ բողոք:

Աստուածաշունչի մէջ թարգմանիչ վարդապետները յաճախ են գործածել Չատիկ բառը. հաւանաբար հայ դիցաբանութեան եւ կամ ժողովրդի հաւատալիքի մէջ նոյնիմաստ տօն էլ գոյութիւն ունէր, եւ Չատիկը, տօնական իմաստով, ընդհանրացել էր Հայաստանում:

Այսպէս, բազմաթիւ անգամ, երբ յիշատակուում է Հրէից Պասեքը որպէս կարեւոր տօն եւ ուրախութեան օր, գործ է ածուում Չատիկ բառը: Տարօրինակ է, որ մեր հեթանոսական շրջանի Ծաղկազարդ եւ Վարդափառ տօնական բառերը երբեք չեն գործածուել Սուրբ Գրքում, իսկ Չատիկը՝ որպէս տօն՝ գործածուել է յաճախակի առիթներով:

Երբ հետեւում ենք գարնան եղանակի ժողովրդական սովորութիւններին, նկատում ենք, որ որոշ տօնների առթիւ ժողովուրդը տնից դուրս էր գալիս, բացօթեայ վայրերում տօնակատարութիւններ կատարելու համար: Բարեկենդանին ամբողջ ժողովուրդը, էլնում էր դուրս, Ծաղկազարդին՝ նշանուածներն էին դուրս գալիս, ինչպէս եւ նորահարսները իրենց ծնողների մօտ էին գնում, Համբարձումին՝ աղջիկները վիճակի համար գնում էին գաշտերը, կանաչ եւ Կարմիր Կիրակիները դարձեալ բացօթեայ վայրերի պտոյտի օրեր էին: Կասկած չկայ, որ գարնան եղանակի այս տօնների ժողովրդական սովորութիւնների հետ կապ ունէր նաեւ Չատիկը, որպէս թէ տօն, որն այժմ մոռացուել է եւ մնացել է միայն գեղեցիկ անունը:

(Շարունակութիւն էջ 3)

*His Grace, Prelate,
Bishop Ashjian
extends his sincere wishes for a
holy and blessed Easter filled with
peace and renewal, to the
Executive Council, Clergy, Board
of Trustees, Church Pastors and
all members of the Armenian
Community.*

The Passing of Two Armenian Leaders and Friends: Minassian and Edward Sahagian

Death has once again taken two prominent individuals and forceful leaders from the ranks of our community. Within a week's time, the news of both the deaths of Minassian, prominent artist and community figure, and Edward Sahagian, noted leader and activist for the Armenian Cause, has greatly saddened Armenians everywhere. Their lives have left a marked impression on the American Armenian community, while their works and efforts have insured steps for the continuing posterity of our heritage, church, and nation.

MINASSIAN

Minassian, the prominent Armenian artist and patriot, died on February 28, 1981. He was well known for his numerous designs and mastheads of Armenian publications, his pictures of Mount Ararat and other national themes, and most recently, his comprehensive series of the Armenian Alphabet incorporating modern styles with ancient motifs.

Minassian, born to Armenian parents near Istanbul, Turkey in 1897, to avoid conscription into the Turkish army during World War I, escaped to Egypt where he joined the English forces as an officer/interpreter for the General Staff in the Dardanelles Invasion.

In 1929, he emigrated to this country where he studied art at Cooper Union and began a life dedicated to Armenian artistic and political affairs. He acted on the Armenian stage of the day and was a contributor to Armenian literary publications throughout his life. A classic example of a man who survived the turmoils of injustice and Genocide perpetrated against Armenians by the Turkish government in the early 20th c., Mr. Minassian came to this land of opportunity and realized himself fully as a man, an artist and a community leader.

Minassian was given a national funeral service. The casket was laid for viewing Tuesday evening, March 3rd in St. Illuminator's Cathedral. Relatives, friends, clergy and community leaders assembled to pay their last respects to a man who, even with his departure, left them with bountiful riches and fondest memories.

Funeral services were held the following day at 1:00 p.m. in St. Illuminator's Cathedral. His Grace, Bishop Ashjian presided over the services with the assistance of his parish clergy and guest clergy; Rev. Guerguerian and Rev. Saroyan representing the Armenian Catholic Community, and Rev. Janbazian representing the Armenian Missionary Association of Paramus, N.J.

In September 1980, at a reception in honor of the publication of his book Ա մ ի at the Prelacy, Minassian was named Man of the Year. Though surely not the first recognition of the worth of his works, it was timely considering the arduous path he trekked on the long journey for the realization of his book.

(Continued on page 4)

The Will Beyond Triumph Over Tragedy

Survival in the face of massacre is the first step. What comes beyond, is what makes man.

To overcome defeat and be victorious is but a small beginning if honor and glory fail to spur the most basic dreams, truths, and hopes of mankind.

We the Armenian people have survived such a great defeat. For more than sixty years we have lived triumphantly over this tragedy. Yet, in all that time, have we gone beyond? Have we built anew the inner core of the Armenian culture and spirit that was so violently ravaged in 1915?

To gather, year to year, in commemoration of our Martyrs is but a manifestation of our survival. To live and work, day to day, in efforts to establish new cultural horizons, be it in literature, history, art or religion, is a manifestation of our people.

The lasting core of a culture is solidified by constant inner movement and change. To nurture the Aharonians, Toumanians, Gomidases, or Cristophers of today, we must have the will to go beyond, to confront the difficult angles of the modern diasporan reality.

Only in this way, can we guarantee that the eternal flame we have lit for our Armenian Martyrs will glow steadily, proclaiming our triumph over tragedy.

The Armenian Prelacy Presents Zohrab, the Artist

On April 10th, 1981, the Prelacy Ladies Guild has sponsored an art exhibit comprising the works of the noted Lebanese Armenian Artist, Zohrab Kechichian.

This, the first exhibition of his works in the U.S., will give the American Armenian community the opportunity to familiarize themselves with the works of a modern master who has captured the essential spirit of our heritage through his work.

In the words of art critic Ken Themison, "Zohrab's work does not suffer from the 'malaise' of exhibitionism. On the contrary, it shows the reserved and rare determination not to emotionally involve the viewer into a work of art, which is the result of long artistic contemplations and the sublimation of emotions. And yet, as you move from one painting to the other, you distinguish a wealth of details that take you in their hold, envelope you and move you to an increasingly louder echo rising from your inner depths and a final realization that becomes clearer at every second step."

Zohrab's contribution to different trends in art has been of great value, a quote from a leading Lebanese Daily, AN NAHAR (Nov. 26, 1980) proves the fact: "Zohrab is of Armenian origin, we say this not to draw attention upon his identity, but to stress upon his personal contribution to the general Lebanese trend in art." (Nazih Khatir).

Zohrab has a skillful handling of his theme. His sure technique and his recurring tendency at expressionism emanating from deeply felt genuine aesthetic vibrations are the most important characteristics of his art. Other important characteristics are the predominance of drawing over mere painting and coloration, and a priority to description and narration over abstractions and dizzy day dreams.

The exhibition consisting of thirty five works in Chinese ink, water color aquarelle and pencil will be exhibited at the Prelacy headquarters from April 10 to 25, 1981.

All art-lovers are invited to attend.

OUTREACH

His Grace Bishop Mesrob Ashjian, Prelate

Editor Hasmig Mergian

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscripts will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, New York 10016.

©1981 Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Twelve parish priests attend seminar presided over by the Prelate, Bishop Ashjian during observance of Ghevontianz.

Ghevontianz, The Spirit of Priesthood

To commemorate Ghevontianz, the feast of priesthood, on February 23rd and 24th, twelve priests of the Armenian Apostolic Church under the jurisdiction of the Prelacy took part in a seminar, with Bishop Ashjian presiding, held at St. Stephen's Church of Great Britain, Connecticut.

During a Badarak held on Tuesday evening, the 24th, the Bishop dressed in priest's liturgical vestments in celebration of Ghevontianz. Communities of Hartford, Springfield, and New Britain were in attendance as well as an honored guest Rev. Don Anderson of the Lutheran Church.

Seminars of this nature establish an opportunity for the parish priests to ponder anew the vows they have taken and the spiritual depth of their service to God and their community. In this vein, the efforts of His Grace, Bishop Mesrob Ashjian to clarify and shed light on this theme, through organizing such seminars, was highly appreciated.

ՃԱՆԱՊԱՐՀ ԽԱՉԻ

Ո՛վ մասնուած Յիսուս,
Դուն որ փրչապատ զըլուխ մ'ունեցար՝
Գըթա՛ իմ զլիսուս.—
Դերաներըդ զայն քարկոծեցին յար
Եկեղեցիին սալաքարերով:
Վէրքերէս բըխող ըղեղըս կերան
Իչամեղուններն անբարըտութեան:
Տե՛ս, մազերուս վրա՛յ եղեամն է նըստեր.—
Ես շա՛տ եմ տանջուեր:

Տառապա՛ծ Յիսուս,
Դուն որ ունեցար արտասուող աչքեր,
Գըթա՛ աչքերուս.—
Անոնք աւելի արտո՛սը են քամեր
Քան թէ խըմեր լոյս: Դազաղներու վրայ
Միշտ մահն են հըսկեր մոմերու հետ շէջ:
Բիբերս են ինկեր վիշտի հորի՛ն մէջ,
Տե՛ս կոպերուս վրայ ածին է ցանուեր.—
Ես շա՛տ եմ տըքուեր:

Ապտակուա՛ծ Յիսուս,
Դուն որ ունեցար ձեռքեր կալ ու կապ . . .
Գըթա՛ ձեռներուս.—
Ափերս են տաղեր պայտերով հրատապ,
Եւ մատուըներէս, ըստինքներու նման,
Արիւնս են կըթեր: Դաստերս ճաթած են
Կտրելէն երկաթ, հողը փորելէն:
Տե՛ս, եղունգներըս սիրտս են յօշոտեր.—
Ես շա՛տ եմ խոցուեր:

Թըքնըա՛ծ Յիսուս,
Դուն որ ունեցար ձաղկըա՛ծ կողեր՝
Գըթա՛ կողերուս.—
Անոնք աղբիւսի վըրայ են պառկեր
Եւ վիշտը քունէն ճանչցեր յաղթական.
Բուձաներ են միշտ զըրկած Մահը կոյր,
Իրենց քաղցն անոր տալով կերակուր:
Տե՛ս, փողոցի շուն մէջ կողըս պատուեր.—
Շա՛տ եմ հալածուեր:

Մահապա՛րտ Յիսուս,
Դուն որ բեւեռուած ոտքեր ունեցար՝
Գըթա՛ ոտքերուս.—
Արիւն սըրսկելով թափառեցան յար
Աւերակներու եղիճներուն մէջ:
Չանոնք չըլըա՛ց ձեռք մը սիրական
Ո՛չ մէկ լականի մէջ սասպընջական.
Ոտնամատերէս կ'հոսին մոխիրներ.—
Ես շա՛տ եմ քալեր:

Ո՛վ խաչուած Յիսուս,
Դուն որ նիզակուած սիրտ մը ունեցար՝
Գըթա՛ սըրտիս յոյզ.—
Օր մ'որ անը մէջ բարբախեց աշխարհ՝
Յոյսին տեղ՝ այսօր ոչի՛նչը կ'ապրի:
Միրտըս սափոր մէջ, ածինս՝ անոր մէջ,
Չոր պիտի հոգե՛րն առնեն մահնս վերջ:
Տե՛ս, տե՛ս, սըրտիս վրայ դաշոյն մէջ խըրուեր.—
Ես շա՛տ եմ սիրեր:

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ

Armenian Ecclesiastical Music Concert Held In Carnegie Recital Hall

As part of a series of Lenten activities sponsored by the Prelacy's Ladies Guild, on Sunday afternoon, March 22, 1981, a concert of Armenian ecclesiastical and classical music was held in New York's Carnegie Recital Hall.

The audience, filling the hall to capacity, was thoroughly entertained by both the masterful presentation given by the string quartet comprised of Ovsep Katendjian, first violin; Gayaneh Katendjian, cello; Sebu Sirinian, second violin; and Judy Levitz, viola, and also the rich repertoire prepared by Krikor Pidedjian, a musician and noted authority of Armenian liturgical and folk music.

The program, consisting of two portions, one, ecclesiastical pieces, the other, folk songs of such noted composers as Gomidas and Altounian, was presented in such a way that a note of balance was struck between the more serious liturgical works and the heartwarming melodies. The concert also set the stage for the first performance of the liturgical piece Ter Voghormia as composed by Krikor Pidedjian who had also arranged other works included in the program.

The young artists' inspiring performance and the particularly beautiful arrangements of the various works combined to enliven the depth of passion embodied in each note, imparting to all an awesome reverence and lasting joy during this holy season.

It was truly a fulfilling event.

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՔԱՐՈՉ ՖԼՈՐԻՏԱՅԻ ՄԷՋ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ամբրիկոսայ Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերջ. Տ. Մեսրոպ Ս. Եպս. Աշճեանի բարեհաճ արտոնութեամբ եւ կարգադրութեամբ առաջին անգամ ըլլալով, Կիրակի Փետրուար 15, 1981ին, Ս. Անմահ Պատարագ տեղի ունեցաւ Օրլանտո-ի արուարձաններէն, Մէյթլընտի Յոյն Օթոմոքս Սէյնթ Ճան Եկեղեցւոյ մէջ:

Պատարագեց եւ քարոզեց Ուոթթըթաուն, Մէս., Սթ. Ստեփանոս Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ՝ Արժ. Տ. Թորգոմ Աւագ Քահնայ. Յակոբեան:

Օրլանտո-ի մօտակայ շրջաններէն, հեռուոր Թամբայէն, Չէյֆլըրգ-Հիլէն Տէյթոնա եւ Օրմընտ Պիչերէն, եօթանասուն հաւատացեալներ, արցունքոտ աչքերով հետեւեցան եկեղեցական արարողութեանց եւ ստացան Սբ. Հաղորդութիւն:

Տէր Հայրը, քարոզեց գոյգ լեզուներով: Բնաբան ընտրած էր Ս. Աւետարանի գեղեցկագոյն համարներէն՝ «ՄԻ ԵՐԿՆՉԻՐ, ԲԱՅՑ ՄԻԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՑ» Գրիստոսի պատգամը: Թելադրեց որ Վարդանանց շաւիղով քալենք:

Երգեցողութիւնը ղեկավարեց Պրն. Արսէն Աւետիբեան: Ոտրանին սպասարկեց Ուոթթըթաունի Ս. Ստեփանոս Եկեղեցւոյ ուրարակիրներէն՝ Ստեփան Մկրտիչեան:

Յաւարտ Ս. Պատարագի, տեղի ունեցաւ Տէր եւ Տիկ. Ճան Տաղարեաններու զակկին՝ Սեւակի մկրտութիւնը:

Եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ, հաւատացեալները հիւրասիրութեան սուրճով եւ անուշեղէններով:

(Շարունակութիւն էջ 4)

Զ Ա Տ Ի Կ

Letter To Vartan

- 1. Wed.—Thirty-first Day of Lent. Ex. 4:1-21, Joel 3:9-21.
2. Thurs.—Thirty-second day of Lent. Is. 53:1-54:5, 1 Cor. 15:1-28.
...
30. Thurs.—Twelfth day after Easter. Lk. 5:17-26, Acts 8:14-25, Jas. 5:12-20, Jn. 1:43-51, Mt. 6:1-21, Mk. 2:1-12.

Abbreviations Used This Month

Table with two columns: Old Testament and New Testament. Includes entries like Exodus, Deuteronomy, Matthew, Mark, etc.

Ձատկուան ժողովրդական սովորութիւններից կարելի է յիշատակել միայն ձու (Հակոբ) ներկելը եւ ձուխաղը:

Այս մասին հետեւեալ աւանդութիւնները կան. 1. Աւանդութեան համաձայն Մարիամ Մազթաղեանցին մեկնում է Հոտ, Աւետարանը քարոզելու համար...

2. Բոլոր կրօնների մէջ ձու կարելու տեղ էր պատում. մինչեւ իսկ Հոռովագիրները եւ Յոյները ձու էին նուիրում իրենց աստուածներին, սրբուելու եւ մաքրուելու համար:

Հրեաների մօտ եւս գոյութիւն ունէր ձուի գործածութիւնը եւ հաւանաբար նրանցից էր փոխանցուել քրիստոնէաներին եւ դարձել զատկական սովորութիւն:

Հրեաները պատերի տօնին պատրաստում էին բաղարջ հաց. բարեկեցիկները բաղարջին խառնում էին նաեւ մի քիչ ձու եւ շաքար. Պատերի սեղանի վրայ անպատճառ պիտի լինէր նաեւ զատկական գառը...

Հաւանաբար, Պատերի այս սովորութեան պինդ խաղած ձուն փոխանցուեց քրիստոնէաներին եւ մաս կազմեց զատկական սովորութեանց:

«Կաթոլիկ համայնագիտարանը», ձու բառին դիմաց տալիս է հետեւեալ բացատրութիւնը. «Հին ժամանակ ձուն գարնան եւ պտղաբերութեան խորհրդանշան էր. գարնան սկիզբին մարդիկ միմիանց ձու էին նուիրում: Միջին դարերում, պատի ժամանակ, երբ ձու ուտելը արգելուած էր, հաւատացեալները, ձու ուտելու եւ նուիրելու սովորութիւնը վերապահեցին Կիրակի օրուան: Ձատկական ձուն այժմ խորհրդանշան է այն ժայռէ գերեզմանին, որտեղից Քրիստոսը յարութիւն առաւ: Քրիստոնէաները ձուն ներկում էին «օրհնել էին տալիս, ապա ուտում էին եւ որպէս նուէր տալիս բարեկամներին»:

Կրօնների մէջ ձուն համարուում էր յարութեան խորհրդանշան, քանի որ իր մէջ պարունակում էր կեանքի նոր սերմը. այլ խօսքով՝ երկու ծնունդ էր ունենում: Ձուն ներկուում էր կարմիր, որպէս ուրախութեան նշան. կարմիրը խորհրդանշում էր նաեւ հոր հիւնը: Հետեւաբար, ձուն որպէս խորհրդանշան նոր կեանքի, շրջանի. իսկ ձու ներկելը մաս էր կազմում գարնան հանդիսութիւններին: Քրիստոնէաների մօտ գործածական դառնալուց յետոյ կարմիր գոյնը խորհրդանշեց Քրիստոսի թափած կարմիր արիւնը: Չբաղաւորականները, արարողութեան ընթացքին, ցարդ գործածում են ձուն, իսկ Պարսիկները՝ Նորուզի Հաֆթսինի սեղանի վրայ դնում են նաեւ ձու:

Անկասկած, Հայերն եւս ունէին ձուի գործածութիւնը, գարնանային տօնակատարութիւնների ընթացքին, եւ ներկում էին որդան կարմիրով, որպէս ուրախութեան նշան:

Գրիգոր Տաթևացի հետեւեալ տեղեկութիւնները տալիս է. «Ձատկի այս առաջին կիրակիի Շաբաթ օրը կարմիր ձու ենք ներկում եւ նրա խորհրդով այն է, որ միայն Ձատկին ենք ձու ներկում, որովհետեւ ձուն օրինակն է բոլոր աշխարհի, եւ ինչպէս որ իմաստուններն ասում են՝ դրսի կեղեւն նմանում է երկնքին, մզկառն է օդի եւ սպիտակուցը՝ ջրի, դեղին էլ երկիրն է, այսինքն՝ մէջը: Իսկ կարմիր ներկը նշանակում է, թէ բոլոր աշխարհը գնուեց Քրիստոսի արիւնով: Եւ մենք կարմիր ձուն մեր ձեռների մէջ առնելով՝ հոգեկոծ ենք մեր փրկութիւնը: Սրա համար է, որ նախ կարմիր ձու ենք ուտում եւ ապա ուրիշ կերակուրներ»:

Վերոյիշեալ սովորութիւններից կարելի է եզրակացնել, որ ձուն նախաքրիստոնէական շրջանում գործածական էր բոլոր կրօնների մէջ եւ այժմ անցել ու մնացել է քրիստոնէական զատկական սովորութեան մէջ:

Ձատկի տօնակատարութեան համար Հայց. Եկեղեցու կանոնների մէջ կան հետեւեալ հրահանգները: Առաքելական կանոնների ծրագրով թերազատում է «քառասուն օր պաս պահուիլ եւ ապա տօնուի Ձատկը» Թարգմանիչը:

Իսկ Ձատկի տօնակատարութեան թուականի մասին գրուած է, թէ սկզբնական շրջանում Ձատկը տօնուում էր Հրեաների Պատերի օրը: Նիկիոյ Ժողովում (325) որոշուեց կատարել Կիրակի օրը եւ դարձաւ շարժական տօն: Յետագային, երբ սոմարը փոփոխութեան ենթարկուեց, օրթոդոքս Եկեղեցին հաւատարիմ մնաց Յուլեան տոմարին, որով 13 օրերի տարբերութեամբ են կատարում Ձատկը:

Ձատկը որպէս շարժական տօն, տօնակատարուում է գարնան գիշերահաւասարի յաջորդող լուսնի լրման առաջին կիրակի օրը, ըստ այսմ Ձատկը տօնուում է Մարտ 21-ից յետոյ՝ մինչեւ Ապրիլ 26-ը եւ շարժուում է 35 օրերի միջև:

Թեհրան, Իրան

The following letter, written by Eugenie Shehirian to her nephew Vartan is the second in a series of letters in which she reflects on various aspects of Armenian community life and attempts to clarify the specific role and particular difficulties that youth, like Vartan, must grapple with in order to live out their Armenian heritage.

Anooshig Vartan:

The big news today is Ani was sold again. You may not know what this event meant in Armenian history. It was an unfortunate one then, but last weekend, when I uttered the samewords, I felt an inexplicable happiness within me. You see because of the present circumstances certain events and terms have different meanings to us. For thousands of years the Armenian language was the natural means of communication for us. To hear children play in Armenian was natural in my childhood. Today you know yourself that you and other children make special efforts to play, sing or even fight in Armenian. We have lost our land, the institutions, surroundings and even the climate of the old days. Therefore, in our homes we try to recreate an atmosphere where Armenian is heard and Armenian history reviewed with the aid of available pictures. When that atmosphere is shared by children moreover, we forget our sacrifices and rejoice in our little successes.

Last weekend was such a time of rejoicing for me. You remember of course a few years ago you used to spend weekends with us. Now, your eight year old brother Hrach, often spends his weekends the same way. Well, last Friday evening after finishing house chores and being able to spend some time with him, I took Leo's book Ani (in Armenian) and leafed through to show him some pictures and also to use it as reading material. There was a specific picture "The Official Entrance of the Barons' Palace" I wanted to show to him but had forgotten the page number. So we started from the beginning. We looked at each picture; he read the captions and we had a short question and answer period about each picture. They were all in black and white and not the best reproductions. After all, these photographs were taken in 1904 when Leo had visited Ani, the once beautiful capital city of the Pakradoony kings, the city of thousand and one churches (as our forefathers called it). The ruined wall of the city, the ruined churches, the ruined bridges of the Akhoorian river, the caves, the canyons and the city's main entrance were all subjects of our admiration.

The following morning as soon as he woke up he looked for Ani. His little and innocent mind could not forget. So we patiently started again.

"Is this church still like this?" he asked.

"What do you mean?" I asked.

"I mean is it in ruins like this, half demolished?" "Of course. Perhaps in worse condition. Turks have been destroying Armenian and other churches for hundreds and hundreds of years."

"Those Turks have been there for so long; in those centuries haven't they repaired those beautiful churches and bridges and castles. . .?"

"Well. . ."

What could I tell him? However, he had a solution. For him something had to be done to repair and rebuild whatever had been destroyed. One could almost see his chain of thoughts. With a twinkle in his eyes he stood up and declared his solution. "When I grow up I will become strong. I will have a spaceship and with my spaceship I will go to Ani and build again those beautiful churches and the bridges and the homes and the castles and the whole city. . ."

As for me, watching this little boy make such a declaration in Armenian was worth any crown money could buy.

Later, when his father came to take him to his violin lesson I said imitating Hrach's manner "Brother let it be known to you that this morning Ani was sold again, to Hrach by his

Loving Eugenie Horkoor

Paregantan Weekend A Success

From hearing their comments one thing was certain, the 80 guests attending Paregantan Weekend in Mansfield, Mass. were sincerely pleased with the total weekend. They were unanimous in stating that it was an unqualified success, both culturally and socially.

The results of the raffle drawing sponsored by the Prelacy Ways and Means Committee were as follows:

First Prize: \$10,000 — Mr. Shavarsh Bedrossian from St. Stephen's Armenian Apostolic Church of Greater Boston. Having sold the ticket to himself, Mr. Bedrossian also won the trip for two to Armenia.

Second Prize: \$5,000 — Miss Sona Hamalian of New Jersey.

Third Prize: \$2,000 — Mr. Garo Arabian from the Washington community.

Fourth Prize: \$1,000 — Mr. Harry Egarian from New Jersey.

Fifth Prize: \$1,000 — Mr. Shahan Pacradouni, from Montreal, Canada.

It is quite apparent that next year's Paregantan Weekend will be oversubscribed. Committee, take note. . .

Ոսթրալիայի պարոնայք Վարդգէս Տէրտէրեան (Հայերէն) եւ Արսէն Աւետիքեան (անգլերէն) որոնք ուրախութիւն յայտնեցին ստեղծուած ուրախ երեւոյթէն եւ ապա շնորհակալութիւն յայտնեցին Թեմիս Առաջնորդ Սրբազան Հօր որ եկեղեցւոյ միջոցաւ կրցաւ իրարու քով հաւաքել մեր ցիր ու ցան հաւատացեալները:

Հաւատացեալներու կողմէ ցանկութիւն յայտնուեցաւ որ նման առիթներ միշտ ստեղծուին: Հաւաքաժայր մը ունենալու ջերմ փափաք յայտնուեցաւ:

Ուրախ այս առիթով մեր որդիական երախտագիտութիւնը կը յայտնենք Գերշ. Տ. Մեսրոպ Ս. Եպս. Աշտնիկին որ անսահման հաճոյք ընծայեց շրջանիս հաւատացեալներուն:

Շնորհակալութեան խօսք Արժ. Տ. Թորգոմ Աւագ Քահ. Զակոբեանին, Պրն. Արսէն Աւետիքեանին եւ Պրն. Ստեփան Մկրտիչեանին:

Մասնաւոր շնորհակալութիւն Տէր եւ Տիկ. Ալ եւ Վարսենիկ Նաթուրիսին, եւ Պրն. Խաթակ Տէրտէրեանին, որոնք կրցան քով քովի հաւաքել ժողովուրդը:

Արդարեւ անմոռանալի թուական մը եղաւ Փետրուար 15, 1981-ը:

«ԹՂԹԱԿԻՑ»

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՐՈՍ ԴՐՈՅԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 25ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ

Մարտ 8-ի Կիրակի օր, յետ Ս. Պատարագի հանդիսարար հոգեհանգստեան պատճառով կատարուեցաւ Պոսթոնի Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ մէջ, ազգային հերոս Զօր. Դրոյի մահուան 25րդ տարելիցին առթիւ:

Հոգեհանգստեան արարողութեանց նախագահեց Կիլիկեան Թեմի Առաջնորդ Գեր. Տ. Մեսրոպ Եպ. Աշտնիկ, որ ազգայնաշունչ քարոզով մը անմահացող հայ հերոսներու կեանքը: Այն հերոսներուն՝ որոնք անկախ հայրենիք կերտեցին եւ կտակ մը թողուցին գալոց սերունդին: Սրբազանին քարոզի բնաբանն էր. «Իսրայէլի տառապանքից եւ ստրկութիւնից ծնուեց Մովսէս մեծ մարգարէն»:

Հոգեհանգստեան արարողութիւններէն վերջ, ազգային հերոս Դրոյի գերեզմանատան տրուեցաւ այցելութիւն:

Գերեզմանատան մէջ կրօնական կարճ արարողութենէ մը վերջ, յանուն Հ. Յ. Դ. Արեւելեան Ամերիկայի Կեդրոնական կոմիտէի պր. Վիգէն Պապայեան, իր վշտակցութիւնները յայտնեց Զօր. Դրոյի այրելին՝ ընկերուհի Գայեանէ Կանայեանի, նաեւ ուխտ մը նորոգեց՝ շարունակելու ազատ հայրենիք կերտող հերոսներու Ֆիտայիներու անաւարտ առաքելութիւնը:

Minor Orders Administered to Altar Boys by the Prelate

On Sunday of the Great Paregentan, March 1, 1981, Sts. Vartanantz Church of Providence, Rhode Island, witnessed the ordination of seven altar boys who received the four Minor Orders of the church at the hands of the Prelate, Bishop Mesrob Ashjian. The priest asked the candidates to kneel down before the Bishop, who instructed them to serve their church in complete faithfulness and dedication to her dogma and doctrine. "Your grace," replied the priest, "these the servants of God, Levon Khatchadourian, Harootune Darakjian, Manoog Darakjian, Raffi Chorekian, Galvun Chokreian, Sarkis Oundjian, Andre Arakelian and Sebouh Yepremian, are worthy and are willing to serve the Church of Christ with total obedience, being faithful to the orthodoxy of the Church." By laying on of his hands, the Bishop bestowed upon them the right to perform duties as acolytes. They were now authorized to open and close the doors of the church, to read the lessons from the Bible, to read certain litanies from the book of the ritual, to light the candles of the church, and to clear the Sanctuary, Altar, etc.

Upon completing the ordination, with a special prayer, the Bishop gave permission to Levon Khatchadourian, Harootune Darakjian and Manoog Darakjian to bear stoles, and shake the censor during the Divine Liturgy and other church services.

Congratulations to the newly ordained acolytes and stole-bearers and to their parents. May the grace of the Holy Spirit make them to become worthy children of God and servants of the Holy Church.

(Continued from page 1)

Two Armenian Leaders . . .

"I continue to live my sweet days of childhood learning the Ա Բ Գ." Minas reflected during his life; yet even with his death he achieved the certainly that this sweetness would live on for all, by eternalizing the Ա Բ Գ, the inspiration of his mind and heart.

EDWARD SAHAGIAN

Death came to Edward Sahagian on Sunday morning, March 8, only a short week after the passing of his close friend and ideological comrade of many decades, Minas Minassian. With the death of Edward Sahagian, the Armenian community loses a patriarchal figure, a beloved friend, a community leader of many years' standing, a journalist and a leading intellectual.

The deceased was born in 1899 into a clergyman's family in the Evrek district of the Caesarea region. He emigrated to the U.S. as an adolescent and, in 1917, was already at work in Boston, editing the "Hairenik" daily, a position which he occupied until May 1920, when he moved to New York. For a time, Edward Sahagian studied medicine; however, meeting Armen Garo altered the course of his life.

At first, he accepted the post of assistant to the minister of the Armenian Republic, Armenian Legation in Washington D.C. and served from 1921-22. He then entered the world of private enterprise, in which he found singular success as chairman of the board of Pictorial Powers Conway Photoengraving Co. This involvement did not in any way impede Sahagian's intellectual and literary life. In 1922, he became the editor-publisher of the literary monthly "Navasard" in N.Y., to which Oshagan, Issahakian, Destegul, Sansivas, Kasbarian and others contributed.

Up until the 1960's, Edward Sahagian played an active role in the leadership of the A.R.F. as member of its Central Executive, the Armenian Cultural Association etc. He made a particularly significant contribution to the Armenian Cause—first working with Vahan Cardashian, later serving as local president of the American Committee for the Independence of Armenia (Hai Tahd) and past national president of same.

Mr. Sahagian was appointed delegate to the National Representative Assembly and served as its chairman for many years. He enjoyed recounting that, when Catholicos Sahag Khabayan II visited Caesarea in 1909, he, then merely a young lad, had been a candle bearer during church services, and that, subsequently, that same lad was twice elected Chairman of the World Assembly of the Catholicosate of Cilicia.

Edward Sahagian was also a well-known public speaker who captivated audiences everywhere, particularly through the weekly radio hour, Armenian Echoes, of whose board of directors he was a member.

In 1977, a special honor was bestowed upon Mr. Sahagian at the National Representative Assembly held in Montreal. As recently as March 30, 1980, Edward Sahagian was honored yet again, this time at the celebration of his 80th birthday in N.Y.'s St. Moritz Hotel, in the presence of representatives of all community organizations, and a great number of friends. The Prelate, His Grace Bishop Mesrob Ashjian, presented Mr. Sahagian with the order of "Prince of Cilicia" on behalf of the two Catholicos of Cilicia.

An amiable and noble soul, Mr. Sahagian remained energetic, cheerful and optimistic right up to his death.

Though Edward Sahagian spent most of his life in the Diaspora, he remained firmly attached to his birthplace, his fatherland. Love for the fatherland motivated his selfless devotion to the Armenian church, literature, and the cause of popular liberation. Sahagian served as a bridge between the first, immigrant generation and the second, American-born.

He leaves this world with the knowledge of having fully performed his duty and with peace of mind.

In appreciation of his long-standing and fruitful service to the Armenian community, the Prelacy Executive Committee decided to conduct a national funeral.

The Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America extends its heartfelt condolences to both Minas Minassian's and Edward Sahagian's families, relatives, and friends.

May their souls rest in peace and may the Holy Spirit comfort our great loss.

SOLEMN REQUIEM SERVICE AND PUBLIC COMMEMORATION OF THE ARMENIAN GENOCIDE OF APRIL 1915

Organized by THE PRELACY OF THE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH OF AMERICA Friday, April 24, 1981, 7:30 p.m. St. Patrick's Cathedral Fifth Avenue at 51st Street New York, N.Y.